

Παρατηρώ τις εικόνες του Σχολικού Βιβλίου και μελετώ τις πηγές

1. Χάρτης με τις πόλεις που ο Κωνσταντίνος είχε διαλέξει για να μεταφέρει την πρωτεύουσα της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.

Παρατηρώντας τον χάρτη 1 βλέπουμε τις πόλεις που ο Κωνσταντίνος είχε επιλέξει να μεταφέρει την πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας. Η Νίσσα της Σερβίας και η Σόφια της Βουλγαρίας βρίσκονται στα κεντρικά και αυτό πιθανότατα θα ευνοούσε το χερσαίο εμπόριο και τις συναλλαγές μέσω των στεριανών δρόμων. Ωστόσο, οι τρεις άλλες πόλεις η Τροία, η Θεσσαλονίκη και η Κωνσταντινούπολη -που τελικά επέλεξε- είχαν περισσότερα πλεονεκτήματα λόγω της γεωγραφικής τους θέσης, κοντά στη θάλασσα. Η Θεσσαλονίκη, βρισκόταν στον Θερμαϊκό κόλπο και στην εύφορη κοιλάδα του Αξιού ποταμού και αυτό της χάριζε πλούτη και φήμη, εφόσον αποτελούσε το σταυροδρόμι των στεριανών και θαλάσσιων δρόμων. Η τελική επιλογή του Κωνσταντίνου ήταν βέβαια η Κωνσταντινούπολη και όπως παρατηρούμε ήταν και η πιο σωστή. Η Κωνσταντινούπολη, χτισμένη σε επτά λόφους είχε φυσική οχύρωση και ταυτόχρονα η θέση της ευνοούσε το εμπόριο, καθώς εκεί συναντιόνταν οι δρόμοι που ένωναν την Ευρώπη με την Ασία και τον Εύξεινο Πόντο με το Αιγαίο και τη Μεσόγειο και εκεί κατέληγε η Εγνατία οδός.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

2. Ο ναός του Αγίου Δημητρίου στη Θεσσαλονίκη.

Ο **Ναός του Αγίου Δημητρίου** βρίσκεται στη Θεσσαλονίκη και είναι αφιερωμένος στον Άγιο Δημήτριο, τον πολιούχο της πόλης. Στο υπόγειο του ναού βρίσκεται ο χώρος μαρτυρίου του Αγίου. Ο πρώτος ναός ήταν ένα μικρό προσευχητάριο που ιδρύθηκε μετά το 313 μ.Χ. στον τόπο μαρτυρίου του Αγίου Δημητρίου. Το 412-413 μ.Χ., ιδρύθηκε στον ίδιο χώρο μια μεγάλη τρίκλιτη βασιλική η οποία κάηκε το 629-634. Μετά την πυρκαγιά με οικονομική ενίσχυση των πολιτών χτίστηκε μια μεγαλύτερη πεντάκλιτη βασιλική που αποτελούσε κατά τη βυζαντινή εποχή το κέντρο λατρείας του Αγίου. Το 904 ο ναός λεηλατήθηκε από τους Σαρακηνούς και το 1185, κατά την άλωση της πόλης από τους Νορμανδούς, αφαιρέθηκε το σκήνωμα του Αγίου Δημητρίου και βρέθηκε στο μοναστήρι του Αγίου Λαυρεντίου του Κάμπο στη Βόρεια Ιταλία. Τον 13ο αιώνα ο ναός επισκευάστηκε και ανακαινίστηκε. Το 1492-93 ο ναός μετατράπηκε σε τζαμί με το όνομα Κασιμιέ Τζαμί. Ο ναός αποδόθηκε ξανά στη χριστιανική λατρεία το 1912. Το 1978, τα λείψανα του Αγίου επέστρεψαν από το αββαείο του Αγίου Λαυρεντίου και τοποθετήθηκαν σε μια αργυρή λάρνακα όπου φυλάσσονται ως σήμερα. Το 1988 ο ναός ανακηρύχθηκε Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς από την UNESCO.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

3. Η Θεσσαλονίκη «πρωτεύουσα» της αυτοκρατορίας

«Όταν ο Μέγας Κωνσταντίνος αποφάσισε να κάνει τη νέα πρωτεύουσα, δε διάλεξε αμέσως το Βυζάντιο. Για λίγο σκέφτηκε τη Ναϊσό (Νίσα της Σερβίας σήμερα), όπου γεννήθηκε, τη Σαρδική (Σόφια) και τη Θεσσαλονίκη. Η προσοχή του ακόμη στράφηκε και στην Τροία, την πατρίδα του Αινεία, ο οποίος, όπως λέει η παράδοση, ήρθε στην Ιταλία μετά την άλωση και την καταστροφή της από τους Αχαιούς και θεμελίωσε τη Ρώμη».

Σωζομενός, *Εκκλησιαστική Ιστορία*

Σύμφωνα με την παραπάνω πηγή ο Κωνσταντίνος είχε διαλέξει διάφορες πόλεις για να μεταφέρει εκεί την πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας. Μια επιλογή ήταν Νίσα της Σερβίας και η Σόφια της Βουλγαρίας. Ακόμη, είχε σκεφτεί πρωτεύουσα του κράτους να γίνει και η Τροία στη Μ. Ασία η οποία ήταν γνωστή για τα πλούτη της και τη στρατηγική της τοποθεσία και όπως πληροφορούμαστε από το παράθεμα, ήταν μια μυθική πόλη και η πατρίδα του Αινεία που θεμελίωσε τη Ρώμη.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

5. Τα βυζαντινά και τα σύγχρονα «Δημήτρια»

5.β. Το βυζαντινό πανηγύρι των «Δημητρίων»

«Τις μέρες της γιορτής του Αγίου Δημητρίου (26 Οκτωβρίου), εκτός από τις τελετές τιμής για τη μνήμη του Αγίου, η πόλη οργάνωνε περίφημο εμπορικό πανηγύρι, τα Δημήτρια, που κρατούσε αρκετές μέρες. Κατά τη διάρκειά του εκτός από τους Έλληνες έρχονταν εκεί, από τις μακρινές πατρίδες τους, Σλάβοι, Ιταλοί, Ισπανοί, Πορτογάλοι, Γάλλοι και άλλοι πολλοί, για να εμπορευτούν τα προϊόντα τους».

A.A. Vasiliev, *Ιστορία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας*

5.α. Η Θεσσαλονίκη τις μέρες της Διεθνούς Έκθεσης

Σύμφωνα με την παραπάνω πηγή τις ημέρες γιορτής του προστάτη της Θεσσαλονίκης, του Αγίου Δημητρίου, η πόλη οργάνωνε περίφημο εμπορικό πανηγύρι. Στην πόλη κατέφθαναν εκτός από Έλληνες και Σλάβοι, Ιταλοί, Ισπανοί, Πορτογάλοι, Γάλλοι και πολλοί ακόμα, για να πουλήσουν τα προϊόντα τους και να αγοράσουν εμπορεύματα τα οποία θα μετέφεραν στις πατρίδες τους. Τα πανηγύρια αυτά ήταν τα λεγόμενα «Δημήτρια».

Τα βυζαντινά «Δημήτρια», λοιπόν, ίσως αποτελούν τον πρόγονο της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης, η οποία διοργανώθηκε για πρώτη φορά το 1926 και έκτοτε διοργανώνεται το φθινόπωρο κάθε χρονιάς. Στην Έκθεση μετέχουν όχι μόνο Έλληνες έμποροι αλλά και έμποροι από όλο τον κόσμο με τα προϊόντα τους.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

6. Άγιο Όρος: Η πολιτεία των μοναχών

Στη διάρκεια της εικονομαχίας πολλοί διωκόμενοι εικονολάτρες κατέφυγαν στο όρος Άθως της Χαλκιδικής, παίρνοντας μαζί τους ιερά λείψανα, εικόνες, χειρόγραφα και σκεύη των εκκλησιών, για να τα περισώσουν. Εκεί, αρχικά, ζούσαν σε σπηλιές και σε σκήτες³ «μελετώντας και διαλογιζόμενοι».

Στα χρόνια των Μακεδόνων, όταν οι εικονομαχικές διαμάχες ηρέμησαν, με την οικονομική βοήθεια και των αυτοκρατόρων χτίστηκαν εκεί πολλά μοναστήρια. Οι μοναχοί τους έφτασαν τις τρεις χιλιάδες. Για το χτίσιμό τους εργάστηκαν σπουδαίοι αρχιτέκτονες και για την εικονογράφηση των ναών τους ονομαστοί ζωγράφοι.

Οι μοναχοί, στη διάρκεια των αιώνων που ακολούθησαν, διατήρησαν την ορθόδοξη χριστιανική παράδοση, καλλιέργησαν τη βυζαντινή ζωγραφική και μουσική και διέσωσαν πολύτιμα εικονογραφημένα χειρόγραφα. Ο ανεκτίμητος αυτός πλούτος των ιστορικών πηγών φυλάσσεται, έως σήμερα, στις βιβλιοθήκες των μοναστηριών.

Σήμερα η «Μοναστική Πολιτεία του Αγίου Όρους» **είναι αυτοδιοικούμενη.** Διοικείται δημοκρατικά από την ιερή κοινότητα, που την αποτελούν οι ηγούμενοι των μοναστηριών και έχει έδρα τις Καρυές. Την ύπαρξη και τη λειτουργία της έχουν εγγυηθεί διεθνείς συνθήκες και την προστατεύει η ελληνική πολιτεία.

Χερσόνησος του
Άθως

Σύμφωνα με την πηγή κατά τη διάρκεια της εικονομαχίας εκεί μεταφέρθηκαν και περισώθηκαν εικόνες, λείψανα Αγίων, χειρόγραφα και ιερά σκεύη. Οι μοναχοί που έζησαν εκεί διέσωσαν σπάνια χειρόγραφα,

διατήρησαν τη χριστιανική παράδοση και καλλιέργησαν τη βυζαντινή μουσική και ζωγραφική. Ο ανεκτίμητος, λοιπόν, αυτός πλούτος που φυλάσσεται εκεί κράτησε ζωντανό τον ελληνισμό και την Ορθοδοξία και προστατεύεται από την ελληνική πολιτεία και διεθνείς συνθήκες.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!